

GANZ MŰSZER MŰVEK

Budapest, XIX., Vörös Hadsereg útja 64.

Telex: 22-4395 — Telefon: 470-740

UNIVO-3

Az UNIVO-3 univerzális mérőműszer az UNIVO műszercsalád új tagja. Alkalmas általános elektrotechnikai valamint elektronikai mérések kivitelezésére.

Különösen előnyösen alkalmazható rádiókészülékek hibakeresésénél, javításánál, valamint oktatási célokra.

A mérési tartományok megválasztása egy megbízható közvetlen a nyomtatott áramköri lapra szerelt méréshatár árkapcsoló segítségével eszközölhető. Ez a konstrukciós megoldás nagyobb üzembiztonságot jelent és a kapcsolási lehetőségek jó áttekinthetőségét biztosítja.

A MŰSZER FŐBB JELLEMZŐI

- nagy belső ellenállás
- 32 mérési tartomány
- gyors méréshatárváltás és mérőzsinór csatlakoztatás
- megbízható védelem túlterhelés, vagy hibás csatlakoztatás ellen
- az áram méréshatárok, valamint a méréshatár átkapcsoló biztos védelme közvetlen rövidzár esetén
- egyenáramú mérések, valamint nagyértékű ellenállás és kapacitás mérési lehetőségek kivitelezése hálózati (220 V) csatlakoztatásról
- beépített feszültségforrás ellenállásmérésekhez
- jól áttekinthető skála

MŰSZAKI ADATOK

Egyenfeszültség és egyenáram méréshatárok :

0,1-0,5-2-10-200-500-1000-2000 V

50-500 μ A; 5-50-500 mA; 5 A

Váltófeszültség és váltóáram méréshatárok :

2,5-10-50-250-1000 V

250 μ A; 2,5-25-250 mA; 2,5 A

Ellenállás és kapacitás méréshatárok :

1 Ohm ... 5 kOhm

10 Ohm ... 50 kOhm

100 Ohm ... 500 kOhm

1 kOhm ... 5 kOhm

10 kOhm ... 50 MOhm

100 pF ... 50 nF

10 nF ... 50 μ F

Osztálypontosság: 2,5

Skálahossz: 78 mm

Belső ellenállás: egyenáramra 20 kOhm/V
váltóáramra 4 kOhm/V

Külső méretek: 165 x 100 x 50 mm

Súly cca. 0,4 kp

MEGJEGYZÉS

A műszer külön karbantartást nem igényel.

A műszert időnként puha száraz ruhával , erősebb szennyeződés esetén vízzel , vagy alkohollal nedvesített puha ruhával tisztítsuk.

A műszer habdoboz csomagolásban kerül forgalomba.

Forgalomba hozza MIGÉRT . Villamosmérő osztály.

Budapest, VI. , Bajcsy Zs. u. 37.

Felvilágosítás: Telefon: 313 - 944

GANZ MŰSZER MŰVEK

Vevőszolgálat

Budapest XIX., Vörös Hadsereg útja 64.

Telefon: 471 - 158

Levélcím: 1701 Bp. Pf. 58.

Szervízzolgáltatás:

SERVINTERN KSZ

Budapest, VII., Landler Jenő u. 26.

Telefon: 227 - 496

Migért. 770718. 1000. 91.

UNIVO-3

Univerzális mérőműszer használati utasítása

GANZ MŰSZER MŰVEK
Budapest, XIX., Vörös Hadsereg útja 64.

Általános leírás

Az UNIVO 3 megbízható univerzális műszer, amely kis méretei ellenére alkalmas az elektrotechnika és elektronika területein előforduló mérési feladatok elvégzésére.

A műszer legfőbb előnye a sok méréshatár és a nagy belső ellenállás. Mivel egyen- és váltakozóáramú mérésekre is alkalmas, ezért a villamos- és rádiószervizek ideális műszere.

Belső ellenállás:

20 000 ohm/V egyenáramon

4000 ohm/V váltakozó áramon

Pontosság:

± 2,5 % egyen- és váltakozóáramon

Mérőmű:

A forgótekerccses, mágneses, rugózott csúcs-csapágyazású mérőmű biztosítja a nagy mechanikai szilárdságot és a külső mágneses terek elleni védelmet.

Túlterhelés elleni védelem:

Az áramméréshatárok és a méréshatárkapcsoló kontaktusainak túlterhelés elleni védelmét 6 A-es olvadóbiztosító látja el, míg a mérőkör félvezetős védelemmel van ellátva.

Kapcsolástechnikai előnyök:

A nyomtatott áramkörös felépítés biztosítja a
üzembiztonságot és a jó áttekintést.
Beépített áramforrás ellenállásméréséhez.
A kezelőszervek két színnel nyomtatott feliratai
megkönnyítik a méréshatárok kiválasztását.
Beépített kondenzátor lehetővé teszi az egyen-
áramú komponens kizárását váltakozó feszültség
mérésekor.

Méréshatárok:

Egyenáramú feszültség- és áramméréshatárok:

Mérés- határ	Belső ellenállás	Mérés- határ	Feszültség- esés
100 mV	2 kohm	50 µA	100 mV
0.5 V	10 kohm	500 µA	294 mV
2 V	40 kohm	5 mA	317,5 mV
10 V	200 kohm	50 mA	320 mV
50 V	1 Mohm	500 mA	320 mV
200 V	4 Mohm	5 A	320 mV
500 V	10 Mohm		
1000 V	20 Mohm		
2000 V	40 Mohm		

Váltakozóáramú feszültség- és áramméréshatárok:

Mérés- határ	Átvitel szint (output)	Belső ellenállás	Mérés határ	Fesz.- esés
2.5 V	- 12 dB	10 kohm	250 µA	1.5 V
10 V	dB skála -10..... ...+22 dB	40 kohm	2,5 mA	1,6 V
			25 mA	1,5 V
50 V	+ 14 dB	200 kohm	250 mA	1,6 V
250 V	+ 28 dB	1 Mohm	2,5 A	1,7 V
1000 V	+ 40 dB	4 Mohm		

Ellenállás- és kapacitásméréshatárok:

Méréshatár		Max.Mérőá- ram ill. feszültség	Mérő fe- szültség
ohm x1	1 ohm....5kohm	60 mA	Beépített 2x1.5 V-os elem
ohm x10	10ohm...50kohm	6 mA	
ohm x100	100ohm.500kohm	0,6 mA	
kohm	1 kohm...5 Mohm	60 µA	
Mohm	10kohm..50Mohm	0.5 mA 250 V	150...250V 50Hz
nF	100 pF...50 nF	250 V	
µF	10000 pF....50 µF	250 V	

Pontosság :
A megadott hibahatárok vízszintes használati helyzetben, 20 °C környezeti hőmérsékleten és 50... 60 Hz frekvenciájú szinuszos formájú váltakozó-áramon érvényesek.

Áram- és feszültségméréshatárok (V, A)
± 2,5% a skála végértékére vonatkoztatva.
2000 V egyenáramon: ± 3% a skála végértékére vonatkoztatva.

Ellenállás- és kapacitásméréshatárok:
± 2,5% a skálahosszra vonatkoztatva, illetve
± 10% a mért értékre vonatkoztatva a skála középső részén.
µF:± 5% a Skálahosszra vonatkoztatva, illetve
± 20% a mért értékre vonatkoztatva a skála középső részén.

Hőmérsékletváltozás hatása:
10 °C környezeti hőmérsékletváltozás hatása egyen- és váltakozóáramon max. 1,5%

Frekvenciaváltozás hatása:
max. 5 %
25.....20 000 Hz tartományban 50 V-ig
25.....10 000 Hz tartományban 250 V-ig
25..... 2000 Hz tartományban 1000 V-ig

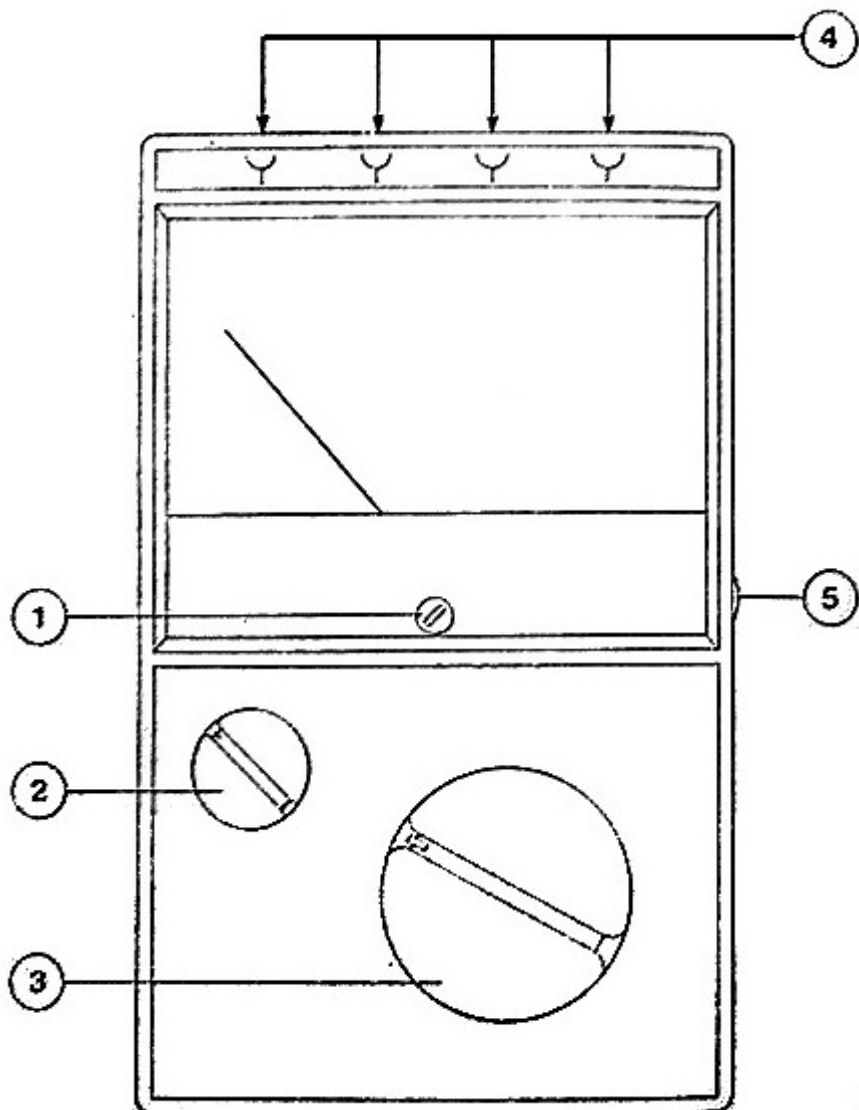
Próbafeszültség: 3000 V

ÁLTALÁNOS MÉRÉSTECHNIKAI SZEMPONTOK:

A műszer helyes használatánál ügyeljünk az alábbiakra:

1. A műszer bekötése előtt ellenőrizzük, hogy a mutató a VA skála nulla pontjára mutasson. A skálaablak tisztítása után az esetleges elektrosztatikus feltöltéseket ráleheléssel, érintéssel vagy nedves ruhával való letörléssel vezessük le.
2. A mérésnemválasztó kapcsoló elfordításával válasszuk ki a megfelelő egyenáramú (-) váltakozóáramú (~), ellenállás (Ω), vagy váltakozó feszültségű ellenállás, vagy kapacitásmérés (C MΩ) módokat.
3. A méréshatárkapcsolót forgassuk a megfelelő állásba. Áram-, vagy feszültségmérésnél a mérést mindig a legmagasabb méréshatáron kezdjük és azután kapcsoljunk át a legkedvezőbb alacsonyabb méréshatárra. Átkapcsolásnál a mérőkör nem szakad meg.
4. A műszer bekötésénél tartsuk be a további fejezetekben lévő utasításokat.
5. Forgatógomb az R és C. beállításához.
Ügyeljünk a méréshatárookra és a polaritásra.

A méréshatárkapcsolót nem szabad a mérőkör megszakítására használni az 1000 V - és 5 A - közötti állás csak biztonsági helyzetet képvisel. (1. ábra) .

(1. ábra)

EGYENFESZÜLTÉS MÉRÉSE:

Közvetlen feszültségmérés 1000 V-ig 20 000 ohm/V

Méréshatárkapcsoló: 1000 V-tól 100 mV-ig

Mérésnem-kapcsoló állása: „—”

Csatlakozás: $\perp$ és V, A, Ω kapcsokon

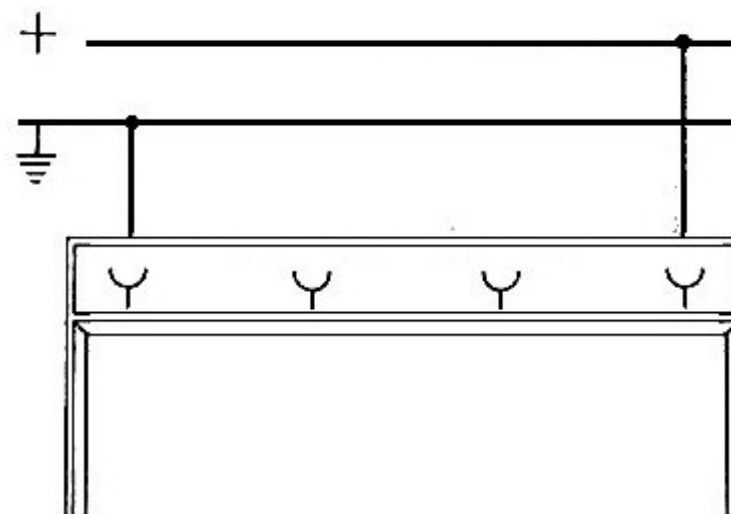
Leolvasás: a fekete v, a — skálán

Közvetlen feszültségmérés 2000 V-ig (40 Mohm):

Méréshatárkapcsoló: 2000 v

Mérésnem-kapcsoló: „—”

Csatlakozás: $\perp$ és 2000 V - kapcsokon

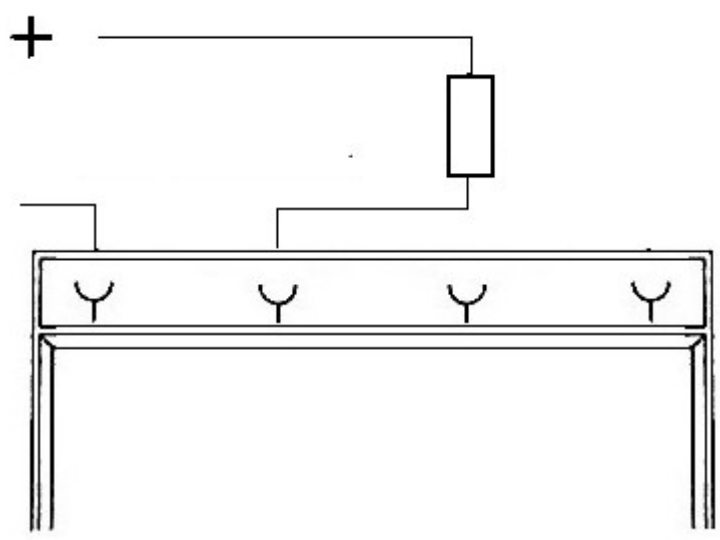

(2. ábra)

A $\perp$ csatlakozókapcsokat lehetőleg közvetlenül földeljük. Először kössük be a műszert és csak azután adjunk rá feszültséget.
Mérés közben a műszert ne érintsük!

EGYENÁRAM MÉRÉSE:

A műszert a fogyasztóval sorba kapcsoljuk, és pedig abba a vezetékbe, amely a földhöz képest kisebb feszültségen van. Ez a feszültség biztonsági okokból nem lehet nagyobb 1000 V-nál.

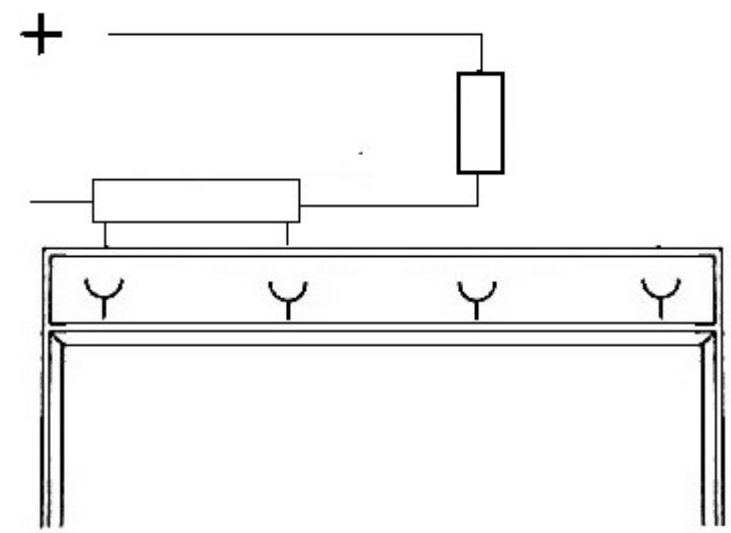
(3. ábra)

Közvetlen árammérés 5 A-ig:

Méréshatárkapcsoló: 5 A-tól 50 μ A-ig
Mérésnem-kapcsoló állása: „—”
Csatlakozás: $\perp$ és V, A, Ω kapcsokhoz
Leolvasás: a fekete V, A — skálán
Figyelem: mérésnél az ármakört ne szakítsuk meg az 5 A - és 1000 V - közötti átkapcsolással,

Árammérés külön sönthel:

5 A-nál nagyobb áramerősség mérésekor a műszert egy 100 mV névleges feszültségű sönthöz kell csatlakoztatni.

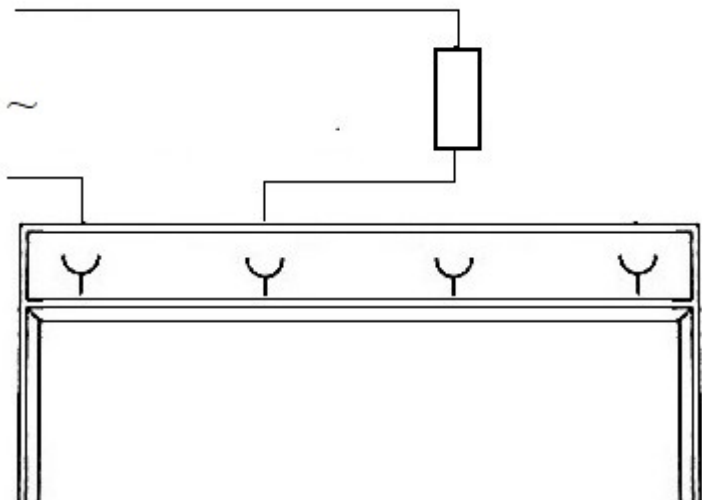

(4. ábra)

Méréshatárkapcsoló: 100 mV
Mérésnem-kapcsoló állása: „—”
A sönt csatlakoztatása: és V, A, Ω kapcsokhoz
Leolvasás: a fekete V, A — skálán

VÁLTAKOZÓ ÁRAM MÉRÉSE:

A műszert a fogyasztóval sorba kapcsoljuk, és pedig lehetőleg abba a vezetékbe, amely a földhöz képest kisebb feszültségen van, Ez a feszültség biztonsági okokból nem lehet nagyobb 1000 V-nál.

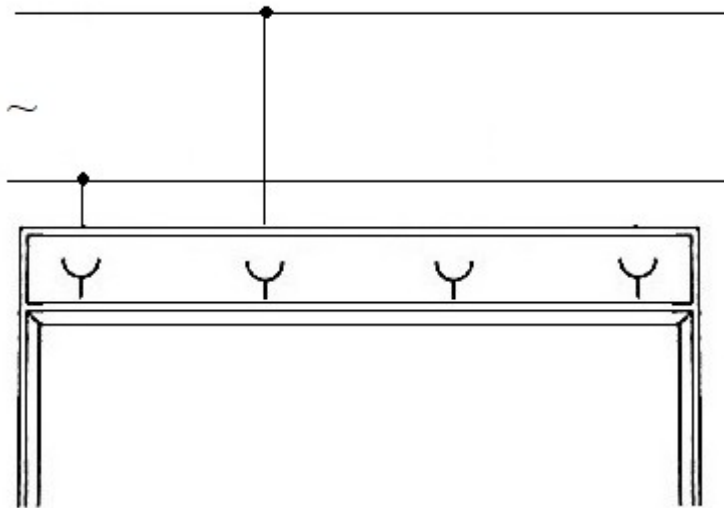

(5. ábra)

Méréshatárkapcsoló: 2,5 A-tól 250 μ A -ig
Mérésnem-kapcsoló állása: „~”
Csatlakozás: $\perp$ és V, A, Ω kapcsokhoz
Leolvasás: a vörös V, A ~ skálán
Figyelem: A 2,5 A méréshatáron végzett mérés max. 5 percig tarthat, ha a névleges áram 2,5 A.

VÁLTAKOZÓ FESZÜLTÉG MÉRÉSE:

Váltakozó feszültség mérésére a műszerbe germánium diódák vannak beépítve. A kapcsolás lehetővé teszi a váltakozó feszültség mérésén kívül a két félhullám szimmetriájának az ellenőrzését is. (A csatlakozókapcsok cseréjével.)

(6. ábra)

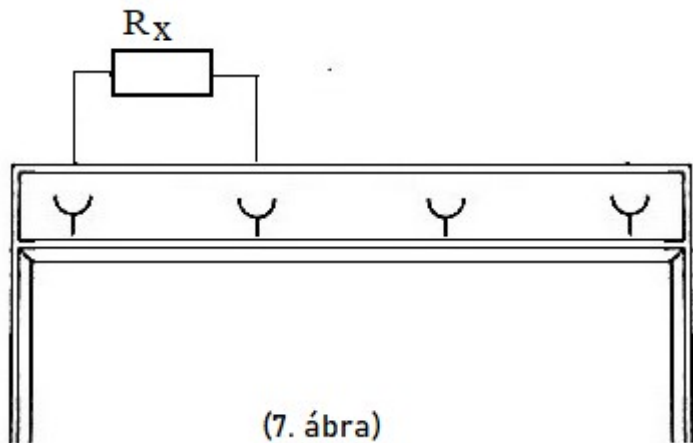
Méréshatárkapesoló: 1000 V-tól 2.5 V-ig
Mérésnem-kapesoló állása:
Csatlakozás: 1 és V, A, (2 kapesokhoz
Leolvasás: a vörös V, a skálán
Annak érdekében, hogy 20 000 Hz frekvencián is megfelelő mérési pontosságot érjünk el, a műszer $\perp$ jelű csatlakozókapcsat lehetőleg közvetlenül földre vagy a földhöz képest alacsony potenciálú pontra kell kötni.
EGYMÁSRA SZUPERPONALT EGYEN- ES VÁLTAKOZÓ FESZÜLTSG MÉRÉSE:
Egymástól eltérő félhullámok esetén pl. olyan hangfrekvenciás váltakozó feszültség mérésekor, amelynek egyenáramú összetevője is van, a műszer különböző polaritás mellett különböző értékeket mutat.
Az egyenáramú komponensnek a mérésből való kiküszöbölése érdekében a mérővezeteket a $\perp$ és μ F, OUTPUT kapcsokra csatlakoztatjuk. Ekkor egy beépített kondenzátor leválasztja az egyenáramú komponenst 630 V egyenfeszültségig. A váltakozó feszültség mérését a már leírt módon kell elvégezni.
Az egyenáramú összetevőt a szokásos egyenfeszültség-méréssel állapíthatjuk meg, mivel a forgótekercses mérőmű a váltakozó áramot nem érzékeli. A műszer túlterhelésének elkerülése érdekében a választott méréshatár nem lehet alacsonyabb, mint a mérendő egyen- vagy váltakozó áramú komponens. Ezért alacsonyabb méréshatárra kapcsolás előtt mindig meg kell nézni mindkét komponenst.
ERŐSÍTÉS (CSILLAPÍTÁS) MÉRÉSE DECIBELBEN:
Négypólusú hálózatokon végzett feszültségméréseknél a dB-skála lehetővé teszi az erősítés (csillapítás) közvetlen megadását. Az erősítés, illetve csillapítás decibelben (dB) egyenlő egy négypóluson a bemenő és kimenő feszültségek négyzetei arányá-

nak logaritmusával. Az érték erősítésnél pozitív. csillapításnál negatív. A decibelskála ennek megfelelően a 0 dB (0 szint) vonatkozási pontból pozitív és negatív értékekre van osztva A 0 dB vonatkozási pont a nemzetközi szabványban 0,775 V feszültségértékkel van rögzítve.
A feszültségmérést a váltakozó feszültség mérésénél leírtak szerint végezzük el.
Egyenáramú komponens esetén az „output”-kapcsot használjuk.
A dB-értékek a 10 V-os méréshatáron közvetlenül leolvashatók. Magasabb méréshatárokon a leolvasott értékhez az alábbi táblázatban feltüntetett „K” állandót kell hozzáadni:

Méréshatár	2,5 V	10 V	50 V	250 V	1000V
„K” állandó	- 12	0	+ 14	+ 28	+ 40

Példa:

Egy négypólusú bemeneti szintje a 10 V-os méréshatáron +2 dB (k=0) a kimenő szint az 50 V-os méréshatáron +9 dB (k=14).
A feszültségerősítés a kimeneten és a bemeneten szintek különbsége a „k” állandó figyelembevételével, A szintkülönbség tehát:
 $9 + 14 - (+ 2 + 0) = 21 \text{ dB}$
Az erősítés tehát 21 dB
ELLENÁLLÁSMÉRÉS BEÉPÍTETT TELEPPÉL:
Méréshatárok: ohm x 1, ohm x 10, ohm x 100, kohm
Mérés előtt helyezzünk el a műszer alsó részében lévő teleptérben két szabványos 1,5 V-os elemet (IEC-R6, 14 $\varnothing$ x 50 mm). Időnként ellenőrizzük a telepek állapotát és az elhasználódott elemeket cseréljük ki. A mérés megkezdése előtt győződjünk meg, hogy a mérendő ellenálláson nincs-e feszültség.

(7. ábra)

A műszer beállítása és mérés:

A méréshatárkapcsoló: ohm x 1, ohm x 10, ohm x 100. kohm.

Mérésmódkapcsoló állása: „ Ω ”

Zárjuk rövidre a $\perp$ és V, A, Ω kapcsokat és az oldalsó R, C gomb segítségével állítsuk a műszer mutatóját a végkitérésnek megfelelő helyzetbe. (Az ohm, kohm skála 0-pontjára.)

A mérendő R_x ellenállást kössük a és V, A, Ω kapcsokra.

Leolvasás: az ohmx1 és kohm méréshatárokon közvetlenül ohmban, illetve kohmban, az ohm x 10 és ohm x 100 méréshatárokon a leolvasott értéket a kiválasztott méréshatárnak megfelelően 10-zel, illetve 100-zal meg kell szorozni.

Másik méréshatárra való átkapcsolásnál ellenőrizzük a végkitérést. Félvezetők mérésénél vegyük figyelembe, hogy a telep pozitív pólusa a $\perp$ jelű kapcsos van.

Az ohm x 1 méréshatárban a mérőáram a telepet erősen terheli, ezért a mérést ezen a méréshatáron rövid idő alatt végezzük el.

ELLENÁLLÁS- ÉS KAPACITÁSMÉRÉS VÁLTAKOZÓ FESZÜLTSGGEL

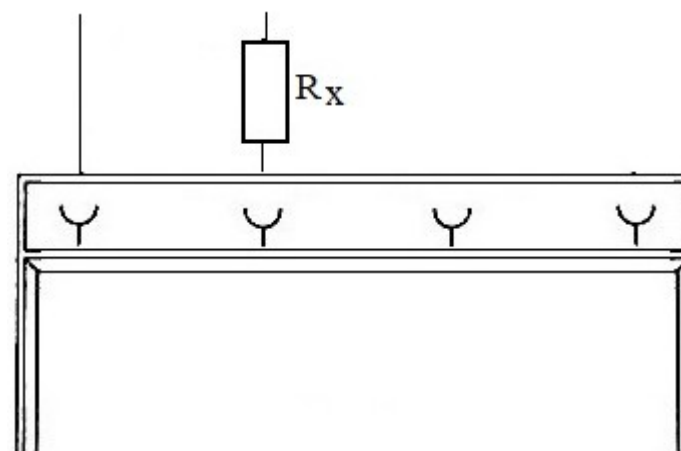
Méréshatárok: Mohm nF, μ F

Mérésmódkapcsoló állása: „C, Mohm”

A $\perp$ és V, A, Ω kapcsokra 150...250 V 50 Hz váltakozó feszültséget kapcsolunk és az R, C gomb segítségével a műszer mutatóját a végkitérésnek megfelelő helyzetbe állítjuk. (A Mohm, μ F skála 0-pontja, illetve a nF skála ∞ pontja.)

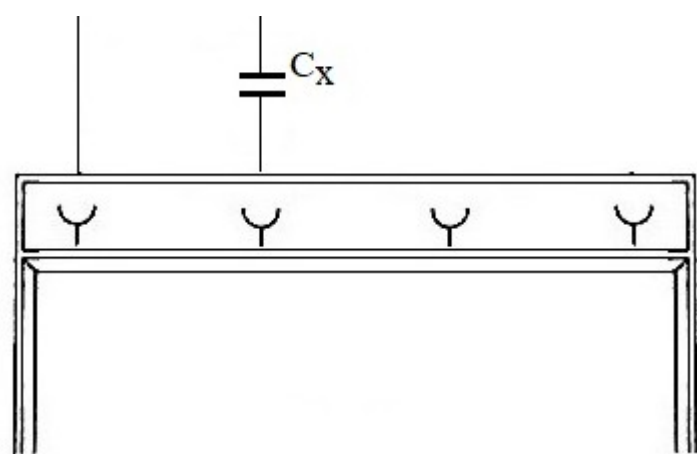
Mérés:

Méréshatár: Mohm

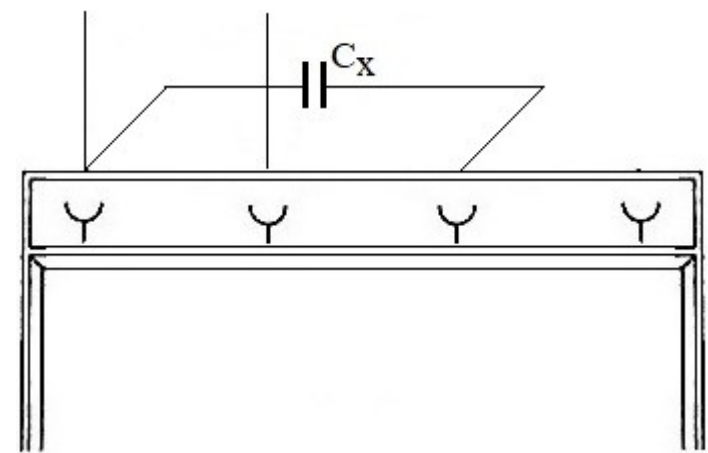
(8. ábra)

Csatlakozás: Az Rx ellenállást a váltakozó feszültség egyik pólusa $\perp$ vagy a V, A, Ω kapocs közé kötjük.
Leolvasás: közvetlenül Mohm-ban és Mohm skáláról.
Méréshatár: nF

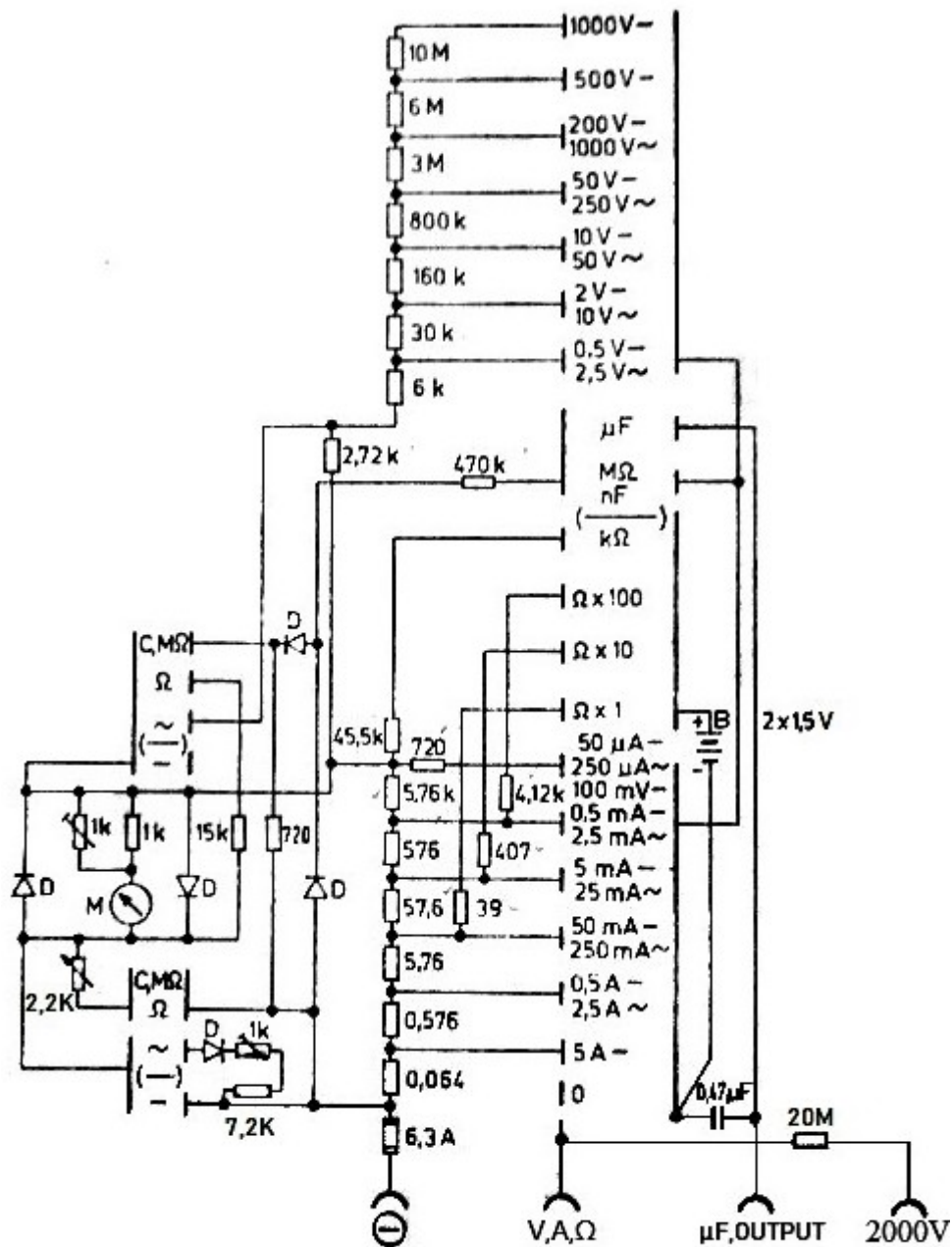
(9. ábra)

Csatlakozás: A Cx kapacitást a váltakozó feszültség egyik pólusa a $\perp$ vagy a V, A, Ω kapocs közé kötjük.
Leolvasás; Közvetlenül nanofaradban az nF skáláról. (1nF = 10⁻⁹ μF = 10⁻¹² pF)
Méréshatár: μF

(10. ábra)

Csatlakozás: A Cx kapacitás a $\perp$ és a μF, OUTPUT kapcsok közé kell kötni.
Leolvasás: Közvetlenül mikrofaradban a skáláról.
Az ismertetett kapacitásmérési módszer elektrolitikus kondenzátor mérésére nem alkalmas.

KARBANTARTÁS:

A különleges karbantartást nem igényel.

A telepeket ajánlatos kicserélni, ha a feszültség annyira lecsökkent, hogy a végkitérés nem állítható le, vagy a beállítás nem marad állandó.

A műszer tisztításához csak puha pamutruhát, vagy puha ecsetet használjunk. A műanyag fedél a nagy szigetelési ellenállása következtében ruhával való dörzsölés által elektrosztatikusan feltöltődhet, ami a mutató kitérését idézheti elő. Ennek elkerülése végett a fedél egy átlátszó antisztatikus bevonattal van ellátva. Esetleges elektrosztatikus töltéseket ráleheléssel, megérintéssel, vagy nedves ruhával való letöröléssel lehet levezetni.

A 6,3 A-es biztosítóbétét négy csavaranya kicsavarásával a fenéklap levétele után cserélhető.

